

FIȘA DISCIPLINEI
Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia
1.2. Facultatea	FACULTATEA DE ISTORIE, LITERE ȘI ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI
1.3. Departamentul	DEPARTAMENTUL ISTORIE
1.4. Domeniul de studii	ISTORIE
1.5. Ciclul de studii	LICENȚĂ
1.6. Programul de studii/calificari COR/grupă de bază ESCO*	Istorie/ Istoric (COR 263302), istoriograf (COR 263303); politolog (COR 263304) Cod calificare conform ESCO (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations) – http://data.europa.eu/esco/isco/C2633 2633 philosophers, historians and political scientists; http://data.europa.eu/esco/isco/C2422 - 2422 - political adviser/ Acces în ciclul de masterat

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei			Cultură și civilizație în societatea românească în epoca modernă			2.2. Cod disciplină		I. 3107A			
2.3. Titularul activității de curs				Conf.univ.dr. LAURA STANCIU							
2.4. Titularul activității de seminar				Conf.univ.dr. LAURA STANCIU							
2.5. Anul de studiu		III	2.6. Semestrul		I	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)		C	2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)		Op

3. Timpul total estimat

3.1. Numar ore pe saptamana	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					10
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					13
Tutoriat					
Examinări					
Alte activități (cercuri studentesti, vizite pentru documentare)					

3.7 Total ore studiu individual	33
3.8 Total ore din planul de învățământ	42
3.9 Total ore pe semestru	75
3.10 Numărul de credite	3

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	INTRODUCERE ÎN ISTORIA MODERNĂ A ROMÂNILOR ISTORIOGRAFIE ROMÂNEASCĂ
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sala dotata cu videoproiector și ecran de proiecție
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	Sala dotata cu videoproiector și ecran de proiecție

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	C2 Utilizarea cunoștințelor de bază pentru explicarea și interpretarea unor variate tipuri de concepte,
-------------------------	---

	situații, procese, proiecte etc. asociate domeniului Istorie; stabilirea faptelor istorice pe baza informațiilor din izvoare și din afara izvoarelor <i>C3. Aplicarea unor principii și metode de bază pentru rezolvarea de probleme/situații bine definite, tipice domeniului Istorie în condiții de asistență calificată</i>
Competențe transversale	

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cunoașterea aprofundată a abordărilor fundamentale vizând conceptele specifice Istoriei moderne românești O exprimare în scris și oral eficientă și corectă din domeniul Istoriei moderne românești și din domeniile conexe. O capacitate de corelare a problemelor similare din diferite culturi specifice epocii moderne.
7.2 Obiectivele specifice	Însușirea principalelor abilități de cercetare în domeniul istoriei moderne; Familiarizarea cu conceptele specifice domeniului și cu dezbaterile istoriografice majore; Capacitatea de interpretare critică a surselor și a scrierilor istoriografice; Abilitatea de construire a unui discurs istoriografic coerent, prin utilizarea corectă a surselor, încadrarea evenimentelor în contextul istoric și propunerea unor interpretări noi, deschise spre dialogul cu alte științe socio-umane, care să aducă un progres al cunoașterii; Însușirea normelor privind metodologia și etica cercetării; Capacitatea de aplicare practică a cunoștințelor teoretice asimilate, prin participarea la proiecte și activități de cercetare arheologică, istorică și de conservare și protejare a patrimoniului.

8. Conținuturi

8.1. Curs		
<i>1. De la Lumini la 1900 - un tablou cronologic</i> S1. Expunerea și explicarea aspectelor prioritare urmărite din domeniul culturii și civilizației românești moderne. 1.1. Societatea românească modernă 1.2. Locul și rolul culturii românești moderne 1.3. Mentalitatea modernă în societatea românească	Problematizare (conversație, Învățare prin descoperire, recapitulare)	2
<i>2. Burghesia română. Afirmare și confirmare în epoca modernă</i> S2. Afirmarea burgheziei românești. Fenomenul de "îmburghezire". 2.1. Mediile de proveniență ale burgheziei române, în Principate și Transilvania 2.2. Afirmarea burgheziei și manifestările sale 2.3. Structura burgheziei în societatea românească a secolelor XVIII-XIX.	Problematizare Fixarea cunoștințelor (conversație, Învățare prin descoperire, recapitulare) Bibliografie cu acces digital	2
<i>3. Românii și dominația habsburgică</i> S3. Românii în Imperiul habsburgic. 3.1. Formarea elitei românești moderne 3.2. Formarea și manifestarea culturii românești moderne în Imperiul habsburgic. 3.3. Răscoala lui Horea.	Problematizare Fixarea cunoștințelor (conversație, Învățare prin descoperire, recapitulare) Bibliografie cu acces digital	2
<i>4. Un laborator al modernității: Țările Române de la fanarioți la monarhia regală</i> S4. Dinamica evoluției sistemelor politice și de guvernământ. 4.1. Reformele adoptate pentru modernizarea societății; pe plan social, economic și demografic. 4.2. Mode, năravuri, sensibilități și obiceiuri în societatea românească din Muntenia și Moldova în timpul fanarioților. 4.3. Petiționarismului românesc în timpul fanarioților.	Problematizare Fixarea cunoștințelor (conversație, Învățare prin descoperire, recapitulare) Bibliografie cu acces digital	2
<i>5-7. Mentalități, viață colectivă - viață privată în istoria modernă a românilor</i>	Problematizare Fixarea cunoștințelor	6

S5. 1-2. Aspecte demografice și de istorie culturală care au schimbat radical viața omului în epoca modernă S.6.1. Comportamentul public și în cuplu 5.6.2 Rolul femeii și al copilului 5.7. Noile obiceiuri, deprinderi și mode din viața cotidiană.	(conversație, Învățare prin descoperire, recapitulare) Bibliografie cu access digital	
8. <i>Centru și periferie - urban și rural în societatea românească modernă</i> S8. Profilul orașului și satului în societatea românească modernă 8.1. Studii de caz, analize și descrieri (casa țărănească, salonul, locuința burgheză) 8.2. Relația între spațiul privat și cel public (locuința, parcul, bulevardul). 8.3. Infrastructura și căile de comunicații urbane, regionale, naționale.	Problematizare Fixarea cunoștințelor (conversație, Învățare prin descoperire, recapitulare) Bibliografie cu access digital	2
9. <i>Familia și civilizația modernă românească</i> S9. Exemplificări și studii de caz; familia în mediul rural - mediul urban. 9.1. Alianțe matrimoniale, căsătoria, divorțul. 9.2. Ritmurile vieții familiale. 9.3. Femeia și copilul în familia românească modernă.	Problematizare Fixarea cunoștințelor (conversație, Învățare prin descoperire, recapitulare) Bibliografie cu access digital	2
10. <i>Securitate și insecuritate în civilizația românească</i> 10.1 Sentimentul de insecuritate politică (războaie, revoluții, răzcoale). 10.2 Sentimentul de insecuritate generat de calamități, epidemii. 10.3 Războiul, invazia, boala, calamitatea și ritmurile cotidiene ale vieții (calendar, sărbătoare, căsătorie, naștere, moarte).	Problematizare Fixarea cunoștințelor (conversație, Învățare prin descoperire, recapitulare) Bibliografie cu access digital	2
11. <i>Sociabilitate și solidaritate în lumea românească</i> S11. Formule de coeziune moderne și rolul lor în dezvoltarea societății 11.1 Impulsul modernizator oferit de programele societăților literare și secrete, ale partidelor și doctrinelor politice. 11.2 Rolul dinamizator al societăților secrete și partidelor politice în modernizarea spiritului public românesc.	Problematizare Fixarea cunoștințelor (conversație, Învățare prin descoperire, recapitulare) Bibliografie cu access digital	2
12. <i>Instituțiile culturale și ritmurile modernizării lumii românești expunerea și analizarea distinctă a rolului instituțiilor în Transilvania, Muntenia, Moldova</i> 12.1 Biserica 12.2 Școala 12.3 Presa 12.4. Tiparul, Biblioteca, Universitatea.	Problematizare Fixarea cunoștințelor (conversație, Învățare prin descoperire, recapitulare) Bibliografie cu access digital	2
13. <i>Leitmotivul petiționarismului românesc în Transilvania (1791-1892)</i> S13. Permanențele ideologice ale petiționarismului românesc 13.1 Schimbările politice și influențele sale asupra actelor fundamentale petiționare (1744, 1791, 1792, 1792-1849, 1868, 1888, 1892-1894). 13.2 Importanța „exercițiului petiționar” și contribuția sa la formarea ideologiei politice în Transilvania secolului XIX.	Problematizare Fixarea cunoștințelor (conversație, Învățare prin descoperire, recapitulare) Bibliografie cu access digital	2
14. <i>Alimentație și obiceiuri alimentare în societatea românească modernă</i> S14. Alimentația între necesitate și rafinament (sau despre abstenență și abundență). 14.1 Cum și cât se alimentau românii în epoca modernă. 14.2 Concluzii. Discutarea subiectelor și a temelor pentru evaluare.	Problematizare Fixarea cunoștințelor (conversație, Învățare prin descoperire, recapitulare)	2
Bibliografie 1. Berindei, Dan, Românii și Europa. Istorie, Societate, Cultură , vol.I, Sec. XVIII-XIX , București, Editura "Museion", 1991. 2. Idem, Societatea românească în vremea lui Carol I (1866-1876) , București, Editura Militară, 1992. 3. Blaga, Lucian, Gîndirea românească în Transilvania în secolul al XVIII-lea , București, Editura Științifică, 1966. 4. Bulei, Ioan, Atunci cînd veacul se naștea , București, 1990. 5. Bulei, Ioan, Lumea românească la 1900 , București, 1984. 6. Ciupală, Alin, Bătălia lor: Femeile din România în Primul Război Mondial , Iași, „Polirom”, 2017.		

7. Chiș, Florin Ioan, **Epidemiile și eradicarea lor în Nord-Vestul României (secolele XVIII-XIX)**, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2012
7. Djuvara, Neagu, **Între Orient și Occident. Țările române la începutul epocii moderne (1800-1848)**, București, „Humanitas”, 1995.
8. Gyemánt, Ladislau, **Mișcarea națională a românilor din Transilvania 1790-1848**, București, 1986.
9. Idem, **Orășenimea română din Transilvania în preajma revoluției de la 1848-1849**, în *Crisia*, 13, 1983.
- 10.
11. **Legislația ecleziastică și laică privind familia românească din Transilvania în a doua jumătate a secolului al XIX-lea**, ediție de texte, studiu introductiv și note de Ioan Bolovan, Diana Covaci, Daniela Deteșan, Marius Eppel, Crinela Elena Holom, Cluj-Napoca, Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, 2009.
13. Lemny, Ștefan, **Sensibilitate și istorie în secolul al XVIII-lea**, București, „Meridiane”, 1990.
14. Lovinescu, Eugen, **Istoria civilizației române moderne**, ed. Z. Ornea, București, Editura Științifică, 1972.
15. Maior, Liviu, **Memorandul. Filosofia politico-istorică a petiționarismului românesc**, Cluj, 1992.
16. Maior, Liviu, *In the Empire. Habsburgs and Romanias: From Dynastic Loyalty to National Identity*, Cluj-Napoca, Romanian Academy. Center for Transylvanian Studies, 2008.
17. ***, **Memorandul 1892-1894. Ideologie și acțiune politică românească**, București, 1994.
18. **Memoriile Regelui Carol I al României. De un martor ocular**, vol. I-IV, București, 1994.
19. Mîtu, Sorin, **Geneza identității naționale ale românii ardeleni**, București, "Humanitas", 1997.
20. Sorin Mîtu (coord.), *Enciclopedia Imaginariilor din România. III Imaginar istoric*, Iași, Polirom, 2020.
21. Neagoe, Liviu, **Originile intelectuale ale ideii de cetățenie în România modernă**, în Liviu Negoae (ed.), *Elite, națiune și societate în România modernă*, Cluj, Presa Universitară Clujeană, 2012, p. 7-58.
22. Nicoară, Toader, **Transilvania de la criza conștiinței europene la revoluția franceză (1680-1800): sectorul rural și mentalitate colectivă**, Cluj-Napoca, 1997.
23. Idem, **Sentimentul de insecuritate în societatea românească la începuturile timpurilor moderne (1600-1830)**, Cluj Napoca, Accent, 2006.
24. Platon, Al. Florin, **Istoria burgheziilor europene. Probleme și controverse actuale**, în vol. **Cultură și societate în epoca modernă**, îngrijit de N. Bocșan, N. Edroiu, A. Răduțiu, Cluj, "Dacia", 1990.
25. Idem, **Geneza Burgheziei în Principatele române (a doua jumătate a secolului al XVIII-lea prima jumătate a secolului al XIX-lea). Preliminariile unei istorii**, Iași, Editura Universității "Al.I. Cuza", 1997.
26. Platon, Gh., Platon, Al.F., **Boierimea din Moldova în secolul al XIX-lea. Context european, Evoluție socială și politică (Date statistice și observații istorice)**, București, Editura Academiei Române, 1995.
27. Roman, Nicoleta, **Femei, omoare și păcat în Valahia secolului al XIX-lea- Deznădăjduită muiere n-au fost ca mine**”, București, Humanitas, 2016.
28. Suttner, Ernst Christoph, **Biserică și teologie la români, de la încreștinare până în zilele noastre**, Târgu Lăpuș, 2011.
29. Stanciu, Laura, **Între Răsărit și Apus. Secvențe din istoria Bisericii românilor ardeleni (prima jumătate a sec. al 18-lea)**, Cluj-Napoca, *Argonaut*, 2008.
30. Vintilă-Ghițulescu, Constanța, **Evgheniți, ciocoi, mojiți. Despre obrazele primei modernități românești 1750-1860**, București, *Humanitas*, 2013.
31. Eadem, **În șalvari și cu ișlic. Biserică, sexualitate, căsătorie și divorț în Țara Românească a secolului al XVIII-lea**, ed. a II-a, București, Humanitas, 2016.
32. Zeletin, Ștefan, **Burghezia română. Originea și rolul ei istoric**, București, Humanitas, 1991.

8.2. Seminar

1. <i>Burghezia română. Afirmare și confirmare în epoca modernă</i> S2. Afirmarea burgheziei românești. Fenomenul de "îmburghezire". 2.1. Mediile de proveniență ale burgheziei române, în Principate și Transilvania 2.2. Afirmarea burgheziei și manifestările sale 2.3. Structura burgheziei în societatea românească a secolelor XVIII-XIX.	Problematizare Fixarea cunoștințelor (conversație, Învățare prin descoperire, recapitulare) Notițe de curs în format digital	2
2. <i>Românii și dominația habsburgică</i> S3. Românii în Imperiul habsburgic. 3.1. Formarea elitei românești moderne 3.2. Formarea și manifestarea culturii românești moderne în Imperiul habsburgic. 3.3. Răscoala lui Horea.	Problematizare Fixarea cunoștințelor (conversație, Învățare prin descoperire, recapitulare) Notițe de curs în format digital	2
3. <i>Imaginarul istoric în civilizația românească</i> S3. „Constelația imaginariilor românești” în epoca modern: concept, teme.	Notițe de curs în format digital	2

3.1 Rasa și națiunea. 3.2 Românii, sașii și secuii. 3.3 Revoluționarii și conducătorii politici. 3.4. Gestionarea trecutului.		
4-5. <i>Instituțiile culturale și ritmurile modernizării lumii românești expunerea și analizarea distinctă a rolului instituțiilor în Transilvania, Muntenia, Moldova</i> C.4.1 Evoluția și dezvoltarea instituțiilor românești în cele trei provincii C4.2 Biserica C.5.1 Școala C5.2 Presa C5.3. Tiparul, Biblioteca, Universitatea.	Problematizare Fixarea cunoștințelor (conversație, Învățare prin descoperire, recapitulare) Notițe de curs în format digital	4
6. <i>Leitmotivul petiționarismului românesc în Transilvania (1791-1892)</i> C 6. Permanențele ideologice ale petiționarismului românesc 6.1 Schimbările politice și influențele sale asupra actelor fundamentale petiționare (1744, 1791, 1792, 1792-1849, 1868, 1888, 1892-1894). 6.2 Importanța „exercițiului petiționar” și contribuția sa la formarea ideologiei politice în Transilvania secolului XIX.	Problematizare Fixarea cunoștințelor (conversație, Învățare prin descoperire, recapitulare) Notițe de curs în format digital	2
7. Constituție și viață politică în societatea modernă românească. C7. Tradiția reglementării constituționale 7.1. Regulamentele organice 7.2. Statutul Dezvoltător al Convenției de la Paris (1862) 7.3. Constituția de la 1866	Problematizare Fixarea cunoștințelor (conversație, Învățare prin descoperire, recapitulare) Notițe de curs în format digital	2

Bibliografie

- Berindei, Dan, **Românii și Europa. Istorie, Societate, Cultură**, vol.I, **Sec. XVIII-XIX**, București, Editura „Museion”, 1991.
- Idem, **Societatea românească în vremea lui Carol I (1866-1876)**, București, Editura Militară, 1992.
- Blaga, Lucian, **Gîndirea românească în Transilvania în secolul al XVIII-lea**, București, Editura Științifică, 1966.
- Bulei, Ioan, **Atunci cînd veacul se năștea**, București, 1990.
- Bulei, Ioan, **Lumea românească la 1900**, București, 1984.
- Chiș, Florin Ioan, **Epidemiile și eradicarea lor în Nord-Vestul României (secolele XVIII-XIX)**, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2012.
- Ciupală, Alin, **Femeile din România în primul Război Mondial**, Iași, „Polirom”, 2017.
- Djuvara, Neagu, **Între Orient și Occident. Țările române la începutul epocii moderne (1800-1848)**, București, „Humanitas”, 1995.
- Gyemánt, Ladislau, **Mișcarea națională a românilor din Transilvania 1790-1848**, București, 1986.
- Idem, **Orășenimea română din Transilvania în preajma revoluției de la 1848-1849**, în **Crisia**, 13, 1983.
- Legislația ecleziastică și laică privind familia românească din Transilvania în a doua jumătate a secolului al XIX-lea**, ediție de texte, studiu introductiv și note de Ioan Bolovan, Diana Covaci, Daniela Deteșan, Marius Eppel, Crinela Elena Holom, Cluj-Napoca, Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, 2009.
- Lemny, Ștefan, **Sensibilitate și istorie în secolul al XVIII-lea**, București, „Meridiane”, 1990.
- Lovinescu, Eugen, **Istoria civilizației române moderne**, ed. Z. Ornea, București, Editura Științifică, 1972.
- Maior, Liviu, **Memorandul. Filosofia politico-istorică a petiționarismului românesc**, Cluj, 1992.
- Maior, Liviu, *In the Empire. Habsburgs and Romanias: From Dynastic Loyalty to National Identity*, Cluj-Napoca, Romanian Academy. Center for Transylvanian Studies, 2008.
- ***, **Memorandul 1892-1894. Ideologie și acțiune politică românească**, București, 1994.
- Memoriile Regelui Carol I al României. De un martor ocular**, vol. I-IV, București, 1994.
- Mitu, Sorin, **Geneza identității naționale la românii ardeleni**, București, „Humanitas”, 1997.
- Neagoe, Liviu, **Originile intelectuale ale ideii de cetățenie în România modernă**, în Liviu Negoae (ed.), **Elite, națiune și societate în România modernă**, Cluj, Presa Universitară Clujeană, 2012, p. 7-58.
- Nicoară, Toader, **Transilvania de la criza conștiinței europene la revoluția franceză (1680-1800): sectorul rural și mentalitate colectivă**, Cluj-Napoca, 1997.
- Idem, **Sentimentul de insecuritate în societatea românească la începuturile timpurilor moderne (1600-1830)**, Cluj Napoca, Accent, 2006.
- Platon, Al. Florin, **Istoria burgheziilor europene. Probleme și controverse actuale**, în vol. **Cultură și societate în epoca modernă**, îngrijit de N. Bocșan, N. Edroiu, A. Răduțiu, Cluj, "Dacia", 1990.

23. Idem, **Geneza Burgheziei în Principatele române (a doua jumătate a secolului al XVIII-lea prima jumătate a secolului al XIX-lea). Preliminariile unei istorii**, Iași, Editura Universității "A.I. Cuza", 1997.
24. Platon, Gh., Platon, Al.F., **Boierimea din Moldova în secolul al XIX-lea. Context european, Evoluție socială și politică (Date statistice și observații istorice)**, București, Editura Academiei Române, 1995.
25. Roman, Nicoleta, **Femei, omoare și păcat în Valahia secolului al XIX-lea- Deznădăjduită muiere n-au fost ca mine**", București, „Humanita”s, 2016.
26. Suttner, Ernst Christoph, **Biserică și teologie la români, de la încreștinare până în zilele noastre**, Târgu Lăpuș, 2011.
27. Stanciu, Laura, **Între Răsărit și Apus. Secvențe din istoria Bisericii românilor ardeleni (prima jumătate a sec. al 18-lea)**, Cluj-Napoca, *Argonaut*, 2008.
28. Vintilă-Ghițulescu, Constanța, **Evgheniți, ciocoi, mojiți. Despre obrazele primei modernități românești 1750-1860**, București, *Humanitas*, 2013.
29. Eadem, **În șalvari și cu ișlic. Biserică, sexualitate, căsătorie și divorț în Țara Românească a secolului al XVIII-lea**, ed. a II-a, București, „Humanitas”, 2016.
30. Zeletin, Ștefan, **Burghezia română. Originea și rolul ei istoric**, București, „Humanitas”, 1991.

1. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Continutul disciplinei a fost evaluat de către Comisia de monitorizare și evaluare a programului de studiu, în componenta careia intra și câte un reprezentant al absolvenților și câte un reprezentant al angajatorilor.

2. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	1.1. Abordarea interpretativă a problematicei 1.2. Interpretarea și evaluarea critică a fenomenului istoric în contexte europene 1.3. Cantitatea și calitatea cunoștințelor însușite 1.4. Prezență 85%.	Oral	55%
10.5 Seminar/laborator	2.1. Claritatea exprimării în comunicarea scrisă 2.2. Interpretarea și evaluarea critică a fenomenului istoric în contexte europene 2.3. Cantitatea și calitatea cunoștințelor însușite 2.4. Formularea unui punct de vedere profesional asupra fenomenului istoric, pornind de la pozițiile exprimate în istoriografia de specialitate 2.5. Prezență 85%.	Oral	45%

10.6 Standard minim de performanță:

Tratarea principalelor aspecte evenimentiale și conceptuale specifice culturii și civilizației moderne românești. Pentru promovare este necesară obținerea notei minime 5.

Demonstrarea competențelor prin:

Contextualizarea culturii și civilizației moderne românești, în raport cu fenomenele similare regionale și europene.

Data completării
28.09.2025

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament
01.10.2025

Semnătura directorului de departament
Prof. univ. dr. Dumitran Daniel

